

BERGSBLADET

Årgång LXIX Julen 2012

Innehåll:

Julbladet 2012.....	3
Kära SBF-medlemmar!	4
Annonsörsregister.....	5
Bergsmannaföreningens årsmöte	6
Skiftesgasque 2012	8
Myter om mat	10
Carmen på Operan.....	15
Bergsmän på berget	18
Det årliga mötet.....	24
Nuet, senet och evigheten.....	26
Det 70:e Bergsspexet	29
B62 jubilerar	33
Hur var det att vara nolla	36
Nationalstadsparken	39
SBFs Mentorverksamhet - en exklusiv medlemsförmån	43
Strindberg, naturvetenskapen och alkemin	46
Konstgjutning	49
Bergsmannagolfen 2012	51
Nya medlemmar 2012	57
Kretsförtroendemän 2013.....	58
Styrelsen för SBF 2013.....	59

BERGSBLADET

Internt organ för
Svenska Bergsmannaföreningen
Box 1721, 111 87 Stockholm
Besöksadress:
Kungsträdgårdsgatan 10

Tel 08-679 17 90 • Fax 08-679 17 91
kansli@bergsmannaforeningen.se
www.bergsmannaforeningen.se
Redaktör: Birgitta Lindblad
Tel: 08-26 24 77

Redigering: Ida Hane Sahlin. Tryck: Firmatryck Nynäshamn 2012

JERNKONTORETS FORSKNING

Jeniala Jernor
Jer Jerna Jernet
Jemensamt!

– den gemensamma
nordiska stålforskningen

JERNKONTORET

Box 1721, 111 87 Stockholm · Kungsträdgårdsgatan 10
Telefon 08-679 17 00 · Fax 08-611 20 89
E-post office@jernkontoret.se · www.jernkontoret.se

Julbladet 2012

Birgitta Lindblad
Redaktör för Julbladet

ett sedvanligt händelserikt och aktivt bergsmannaår är på upploppet. Innehållet i årets Julblad speglar som vanligt den variation av aktiviteter som vi ägnar oss åt inom föreningen.

I samhället utanför Bergsmannaföreningen har man ihågkommit att det är 100 år sedan August Strindberg avled. Vi har också anledning att uppmärksamma det eftersom den store författaren och målaren också ägnade sig åt metallframställning under några år i form av alkemiska försök.

Det är många år mellan artikeln om hur en nolla ser på inträdet på KTH och hur B61-kursen firar att det är 51 år sedan den gemensamma starten. Mimmis uppskattade krönika finns med som vanligt. Övriga artiklar är referat från olika aktiviteter under året, men som Ni märker är spannet stort från branschnära texter till kultur, strapatser, hälsa och sport.

Under många år har Bertil Hanås ställt upp vid våra tillställningar och dokumenterat dessa genom många

fotografier av hög klass. Han avled under hösten och tomrummet efter honom är stort.

Utan alla Er som hjälper till med artiklar och fotografering skulle arbetet som redaktör vara näst intill omöjligt att utföra. Jag vill därför framföra ett mycket varmt tack till alla Er som bidragit till den dokumentation vi har om föreningens möten.

Jag önskar Er alla en riktigt

God Jul och ett Gott Nytt År

Birgitta Lindblad

Bertil Hanås i Aitik under Norrlandsresan förra året.

Kära SBF-medlemmar!

Det är verkligen roligt att vara tillbaka i styrelsen igen, nu för tredje gången.

Gustaf
Bråkenhielm

När jag slagit mig ner för att skriva en julkhälsning i Bergsbladet går mina tankar till 1965 när jag kom in i styrelsen för första gången som teknologrepresentant. Snart 50 år sedan! Då var Gotthard Björling ordförande och Sigge Berg sekreterare. Vi höll till i Teknologföreningens hus på gamla Brunkebergstorg. Det var före rivningsraseriet.

När jag sedan återkom till styrelsen 1982, då som ordförande, var Sigge fortfarande sekreterare. Vi hade långkörare i styrelsen redan då.

Nu när jag återkommer igen som er ordförande efter ytterligare 30 år slår det mig att många av dagens frågor är väldigt lika dem som gällde för 50 år sedan:

- Ska vår Bergsmannaförening kunna överleva långsiktigt?
- Hur ska det gå för vår bransch?
- Hur ska vi rekrytera de mest begåvade studenterna till Bergs?
- Minns ni "Bergsäker Framtid"?
- Ska vår sångtradition kunna leva vidare?
- Är det inte dags att byta IT-system?

50 år senare känner jag ett stort lugn inför de kommande 50 åren.

År 2012 började dramatiskt med att vår kanslist Anneli "gick in i vägen" och blev sjukskriven. Tack och lov fanns hjälpen på nära håll i form av Lena Johansson som då jobbade temporärt på JK. Lena är nu vår högt värderade medarbetare på kansliet.

Årets aktiviteter har som vanligt varit många och välbesökta. Nedan finner ni dem listade:

- LKAB-afton i Luleå
- Skiftesgasque på Jernkontoret
- Jernkontorsafton Bergsmän på berget med Lennart von Sydow
- Jernkontorsafton med Lars-Eric Aaro LKAB
- Föredrag i Luleå om sällsynta jordartsmetaller
- Operan Carmen och middag på Jernkontoret
- Besök Bergmans konstgjuteri
- Båttur i nationalstadsparken
- Bergsvagan i Zinkgruvan
- Bergsmannagolfen i Nynäshamn
- Knatmiddag på Jernkontoret för nyblivna teknologer
- Besök Swerea Kimab
- Jernkontorsafton med Stephan Rössner
- Besök på Scana Steel Björneborg
- Besök på Pon-Cat Equipment och

- Northland Resources
- Årsmöte på Jernkontoret med utdelning av Säfströmmedaljen till professor John Ågren
- Besök på Arbetsmiljöverket i Luleå
- Jernkontorsafton med Lennart Evrell Boliden.

Referat från de olika aktiviteterna har ni kunnat läsa i Bergsmannen och i årets Julblad kommer också några.

Jag konstaterar med glädje att det är närmare 1000 personer som deltagit i våra aktiviteter i år. Den siffran hoppas vi överträffa nästa år.

Ni kan för övrigt läsa om nästa års aktiviteter på hemsidan och i Bergsmannen. Den första äger rum 18 januari när vi besöker Annika Falkengren på SEB, dvs. gamla Jernkontoret.

Jag vill passa på så här vid årets slut att tacka styrelsen för trevliga möten med livliga diskussioner och speciellt glädjande är teknologirepresentanternas aktiva medverkan.

Vi saknar dock professorerna från våra lärosäten Dem vill vi också försöka engagera.

Apropå professorer vill jag tacka Eric Forsberg för hans stora insats för Bergsmannaföreningen under alla år som vice och nu, de senaste åren som ordförande.

Klubbmästeriet med Susanne Lewin och Franz Grimell har haft ett tufft år men har hanterat våra aktiviteter med stor skicklighet och alltid med gott humör. Stort tack.

VD på Jernkontoret Bo-Eric Pers

har varit medlem i styrelsen i år men slutar nu på grund av hög arbetsbelastning. Vi känner dock att den stora samhörigheten JK/SBF lever vidare. Jag vill också passa på att tacka våra Kretsförtroendemän som med oegennyttigt arbete håller igång vår verksamhet över landet

Det verkar vara skrivet i stjärnorna hur det ska gå för vår bransch framöver men vi får hoppas att det är en vänlig stjärna som kommer att lysa över oss nästa år.

Jag vill önska er alla en

God Jul och Gott Nytt År

Gustaf Bråkenhielm

Ordförande i

Svenska Bergsmannaföreningen

Annonsörsregister

Jernkontoret	2
Befesa ScanDust AB	14
LKAB.....	17
Sandvik	23
Zinkgruvan Mining	25
Swerea MEFOS	28
Swerea KIMAB	32
SSAB.....	38
SBF.....	45
Suzuki Garphyttan AB	50
ABB.....	56
Atlas Copco.....	Omslaget sidan 2
LTU.....	Omslaget sidan 3

Styrelsen samlad för årsmöte. Fr.v.: Birgitta Lindblad, Christoffer Schmidt, Pontus Rydgren, Gustaf Bråkenhielm, Ulrika Tilliander, Patrik Lindelöv, Lars Hyllengren och Lena Johansson.

Bergsmannaföreningens årsmöte 2012

Text: Lars Werner Foto: Birgitta Lindblad

Ordförande Gustaf Bråkenhielm svingade klubban elegant med viss vana, eftersom han varit ordförande redan 1982-1983 och nu gör en andra period som ordförande. Ett femtiotal medlemmar deltog och med ett trettiotal medföljande noterades en mycket god närvaro. Extra glädjande är att så många yngre och teknologer hörsamt kallelsen. Styrelsen har verkligen lyckats med konststycket att även få fler teknologmedlemmar.

Under årsmötet noterades flera intressanta program under våren 2013 såsom JK-afton med Annika Falken-

gren 18 jan, Turandot-opera 2 mars, JK-afton med Olof Faxander 22 mars, JK-afton med Entreprenörskap 26 april och en Skåne-resa 21-23 maj. Vi noterade att Dalarnas Högskola med vår inriktning har svårigheter att få tillräckligt med elever. Det meddelades glädjande att en viss ökning av titelansökningar inkommit till styrelsen.

Efter årsmötet utdelade ordförande Gustaf Bråkenhielm Säfströmsmedaljen i 18 karats guld till professor John Ågren, som höll ett uppskattat föredrag med titeln "Har material gener?".

Vi fick höra att president Obama sommaren 2011 myntat begreppet MGI, Materials Genome Initiative. Idén är att förkorta och förbilliga utvecklingsfasen för nya material. John har med lärarkollegor på KTH lyckats få statsmakten och industrin med på en finansiering, där Vinova, KTH och industrin satsar 63 Mkr vardera. Tanken, att jämföra material med levande organismer, kom redan i slutet av förra seklet och är nu etablerad med termodynamiken som grund. Det gäller att skapa verktyg för att få fram nya material. John påminde om Gibbs forskning redan 1875 fram till Mats Hillerts praktiska prover under 1970-talet. Ett stort värde finns i användningen av stora databaser. John kunde ge exempel med lyckat resultat, såsom Sandviks rostfria duplexa stål och flera mindre företags produkter, såsom ett landningsställ till flygplan. John Ågren avslutade sitt föredrag med att konstatera att material verkligen kan sägas ha gener, men att material ännu inte kan föröka sig! Gustaf Bråkenhielm fann det enkelt att följa Johns framställning, men ifrågasatte allas möjlighet att under morgondagen rekapitulera det sagda på mycket hög intellektuell nivå. En lång frågestund och varma applåder följde på dessa nya revolutionerande tankar om material.

Traditionsenlig drink och god måltid avslutade kvällen. Ett nytt lyckat grepp var att måltiden serverades som buffé, där deltagarna själva fick hämta sin portion i Galleriet. Under måltiden sjöngs många sånger och stämningen var som alltid på topp. En hedrande skål gavs nyss bortgångne vännen Bertil Hanås, som under många år dokumenterat bergssammankomster i bild. Detta enorma bildarkiv skall Anders Wallquist försöka få bevarat för framtiden. Deltagarna fick höra att Bergspexarna under Hindersmässan i Örebro januari 2013 kommer att framföra en kortversion av årets spex "Gustav- Ett Nödvändigt Äventyr", som i sin fulla längd kommer att framföras i december.

Professor John Ågren tar emot Sefströmsmedaljen ur Gustaf Bråkenhielms hand

Skiftesgasque 2012

Text: Ida Hane Sahlin Foto: Birgitta Lindblad

Så var det då dags för årets höjdpunkt för styrelsen i Svenska Bergsmannaföreningen! Ett evenemang som man gör "nästan vadsomhelst" för att få vara med om! Här samlas dagens styrelsemedlemmar och tidigare ordförandena till en sammankomst för att avsluta föregående år och viga in det nya ämbetsåret.

Först var det en liten uppvärmning och ett uppsamlingsheat med ett mousserande vin samt tilltugg. Ordföranden Gustaf Bråkenhielm hälsade välkommen och inbjöd till den gemensamma måltiden med fri placering. I denna samling känner alla varandra så väl att det glatt blandades herrar och damer om vartannat utan trug.

Förrätten serverades, en rätt till vilken man passande nog föredrog snaps och öl. Det föranledde sångledaren för kvällen, Tomas From, att ta upp den första snapsvisan. Sedan fortsatte det i rasande fart i bästa bergsmannaanda. Skål kamrater....Amanda gångar....Feta fransyskor.....När skämtet tar ordet....Hur gärna ville jag ej vara.....(Den kunde inte sjungas till de kvinnliga festvärdarna, för denna kväll fanns det enbart manliga, så sången tillägnades damerna på denna gasque).

Bosse Hedberg tog upp "När jag gick hem från skiftet...." och fick glatt stöd av de närvarande i omkvädet. Sven Gunnar Bergdahl tog ton, liksom Tomas, som framförde sin dotters favoritvisa "Jag är en främling från Delos stränder" och Lasse Werner stämde upp en sång från Midnattsresan.

Varmrätten kom in (lax, grönsaker och annat smått och gott) och vinet fick sina sånger. Gustaf uppmanade

Bildraden uppifrån och ner: Bo Hedberg, Sven Gunnar Bergdahl, Lars Werner, Gustaf Bråkenhielm och Tomas From

sedan ordförandena i tidsordning att berätta en kort anekdot, minne eller dylikt från sin tid som ordförande i den hedervärda föreningen. Det blev längre utläggningar för en del och mycket korta kommentarer från andra. Vi åhörare fick i alla fall ett lite axplock av vad en ordförande i Bergsmannaföreningen kan vara med om.

Den som fick börja denna kväll var Håkan Resare, som var ordförande under åren 1973-75. De första teknologerna började då på Geoteknologi vid

Tekniska Högskolan i Luleå. Håkan berättade om hur han arbetade med Bergsbladet. Han hade med sig några exemplar av tidningen från den tiden. Framställningen av tidningen var fjärran från dagens datorer och bildbehandlingsprogram. 1961 blev han redaktör för Bergsbladet. 1964 hjälpte Nordiska Museet till att ta fram en symbol för Bergsmannaföreningen och det är den som fortfarande används på omslaget. Lasse Bentells pappa hjälpte till med tryckningen. Efter Håkan var det Viktor Epsteins (1976-77) tur. Han var ständig VD för Servicebolaget.

Så gick turen till Sven Gunnar Bergdahl (1980-81), som berättade om förberedelser för en resa till Wira Bruk och Sven Eketorps fantastiska Benhamra med framställning av järn i en Vikinga Blästa som höjdpunkt. Året efter gick resan till Österbybruk, där Sahlström spelade nyckelharpa i

parken.

Hans efterträdare var Gustaf Bråkenhielm (1982-83), den yngste bergsingenjören som någonsin anträt ordförandestolen.

Så blev det då ett litet hopp fram till 1990-92 då Bertil Berg tog över. Han berättade om sin Bergsvaganza-planering till Utö. Bertil är en trogen gäst på Skiftesgasquerna. Så hoppades det till Lars Werner (1996-97). Meningen var att Bosse Hedberg skulle bli ordförande, men fjärran land kallade och Lasse fick sätta sej hastigt och lustigt tillrätta på ordförandestolen. Nästa ordförande var Orvar Nyquist (1998-99), som berättade om sin planering av resan till Leketorp och Wira Bruk. Han menade att det mest fantastiska man kan vara med om är att vara ordförande i Bergsmannaföreningen - Vi trivs och vi har samma intressen.

Så gick stafettpinnen till Bo Hedberg (2002-03), som berättade om hur det var att ta över en förening som var lite nedsliten, men med hjälp av bl.a. sång lyckades han bygga upp den.

Tomas From (2004-06), kvällens sångledare, berättade att det viktigaste han gjort för föreningen var att få in lite ungt blod i den, genom att vända föreningen till våra teknologer. Han är den ende bergsingenjör utbildad vid Luleå Tekniska Högskola (Universitet numera) som hedrats med titeln "Hederspascha".

Samtalet kom in igen på Stora Resan "Botten Upp", som var Bo Hedbergs stora resa som f.d. ordförande i SBF. Resan gick Bottenviken - Luleå - Torneå.

En annan resa "Midnattssol" några år tidigare, företogs per tåg med Inlandsbanan och det var tre vagnar abonnerade. Lars Werner, som var arrangör, hade tänkt att man kunde gå mellan vagnarna, men det var

stängt mellan dem. Enda sättet att få stopp och komma över i andra vagnen var att dra i nödbromsen. Och det gjorde man....

Näst siste närvarande ordförande var Eric Forssberg (2010-12) och så var cirkeln sluten när Gustaf Bråkenhielm går in som ordförande för andra gången i föreningens historia. Bara det är en historia för sig.

Myter om mat

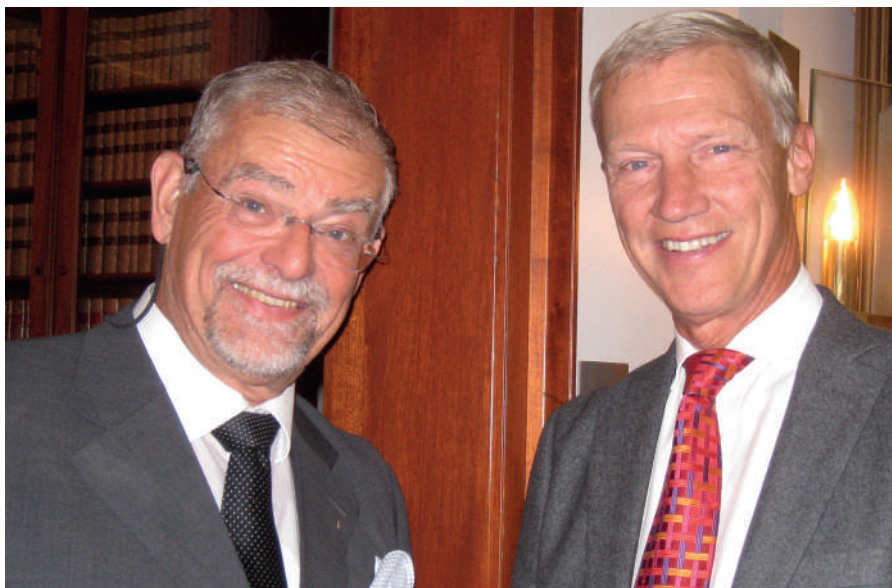
Text: Bo Hedberg Foto: Birgitta Lindblad

Det är uppenbart! Bergsmännens intresse för mat är 60 procent större än för branschens andra särintressen som t.ex. gruvnäringen. Till en tidigare Jernkontorsafton som handlade om järnmalm kom drygt 70 bergsmän och hyttor att jämföras med dagens 126 deltagare. Det var Professoren Stephan Rössner som föreläste i ämnet "Myter om Mat". Professoren uppgavs var den som hade svenskt rekord i att klämma på feta bukar, vilket han blygsamt medgav i inledningen av sitt anförande. Jernkontorets förfinade audioteknik kunde inte fås att fungera och för första gången på länge användes blädderblock och ett högt röstläge. Det visade sig att

professoren trots detta och som van föreläsare och stand-up comedian ändå kunde trollbinda och fångslade auditoriet i närmare en timma.

Av närmare 50 olika myter om mat, kunde endast en handfull avhandlas: Dessa var: Är smör och morötter bra för ögonen? Hur är det med järn i (till) maten? Ger rått kött upphov till cancer? Maten tystar mun? Soda i arméns ärtsoppa!? Bli man stark av spenat? Av salt får man högt blodtryck! Ostron och sex?

Förr var det så att vi inte fick tillräckligt med A-vitamin som finns i smör och mjölk. På 1800-talet drack man inte mjölk och fett var en lyxprodukt. Brist på A-vitamin kunde leda till så kallad nattblindhet då stavarna

Stephan Rössner och Gustaf Bråkenhielm

eller var det tapparna i ögat behöver retinol som finns i fett, dock inte i morötter, men vem har sett en kanin med glasögon? Så om ni ser dåligt på natten ta en nattmacka med smör. Morötter hjälper inte.

Alkohol och Järn

Därefter kom en längre utläggning om bergsmännens stora intresse nämligen alkohol och järn. Professor Rössner introducerade ett helt nytt begrepp nämligen en enhet. En enhet är egentligen vad som helst som en snaps, ett glas vin, ett glas starköl eller en grogg. En enhet innehåller nämligen i stort sett samma mängd alkohol. Alkoholen främsta egenskap

är att den förbränns så snart den kommit i blodomloppet dvs före eventuell mat. En god middag med fördrink, snaps och några glas vin och en konjak till kaffet innehåller så där 7-900 kilo-kalorier bestående av alkohol dvs lika mycket som maten. Så där 3-4 enheter per dag skulle inte innebära någon större hälsorisk, men jag tycker det låter lite väl mycket för en ordinär bergsman.

Annan statistik av intresse kan vara att av den sprit som säljs på Systembolaget i Sverige lär 90 procent drickas inom 24 timmar och att 10 procent av Sveriges befolkning konsumerar 90 procent av försäljningen. Han påstod också att kvinnor på

grund av inre anatomiska egenskaper endast behöver halva alkoholmängden för att uppnå samma berusningsgrad som en medelviktig man. Det där med att dela lika på en vinpava till middagen är således inte så bra idé, en insikt som delades av flera sakkunniga i publiken.

I lagom mängd kan alkohol vara bra för kärlväggarna men den övervägande effekten av överkonsumtion är inte så bra. All statistik på området är dåligt underbyggd då enligt Professor Rössner alla ljuger inte bara om sin alkoholkonsumtion utan också om hur mycket mat man stoppar i sig. Vilt kött liksom fågel och lamm innehåller

lägre mängder mättat fett och anses därför bättre för överlevnadsprognosen.

Överlevnadsåldern i Sverige 79,4 år för män och 82 år för kvinnor tillhör dock de högsta i världen och man kan inte förvänta sig att den kommer att öka så mycket mer. Däremot kan man med rätt och måttligt leverne öka kvaliteten på livet vid ålderns höst. De ärvda anlagen slipper vi inte undan och en del har tur i det avseendet.

Man kan egentligen bara putsa på marginalerna genom att t.ex inte vara överviktig och undvika alltför fet mat. 50 procent av oss kommer att dö av hjärt-och kärlsjukdomar, 20 procent i

Intresset för Myter om Mat var stort.

cancer, varav 7-8 i bröstcancer respektive prostatacancer. **Käka mindre och spring mer** Däremot blir man inte starkare av spenat, som Karl Alfred, men tillsammans med styrketräning är spenat bra fast det går lika bra med persilja eller någon annan grönsak. Dock inte med gurka som innehåller mindre näringsämnen än vattnet i Nordsjön.

Järn finns i grönsaker och det är bra speciellt för kvinnor i fertil ålder. Salt ska man var försiktig med, det kan ha en viss men svag inverkan på blodtrycket. Mycket salt finns i gorgonzolaost och korv och andra godsaker.

Maten skall inte tysta mun, utan tvärtom prat skall uppmuntras under ätandet ett påpekande som under-teknad som sångledare kan ha stora problem med. Att äska tystnad för en sång bland 126 stycken högt konver-serande bergsman kräver starka röstresurser.

Till den sista myten som av någon anledning särskilt berörde bergsman-nen Stake. Har ostron någon inverkan på potensen? Svaret var otvetydigt nej! Alla försök att dämpa eller öka potensen med hjälp av mat påstod professorn vara ogrundade. Möjligen kunde ett tillskott av Zink från skal-djur förbättra kvaliteten på sädesvätskan men med ringa effekt. Inte ens soda i svenska arméns ärtsoppa kunde sänka potensen på den tidens rekryter. Detta sega rykte utspreddes

troligen av rikets fiender under andra världskriget och har aldrig bekräftats. Personligen vill jag dock hävda att ett dussin ostron och en pava champagne tillsammans med en kär person har en avgörande stimulerande effekt å kärlekslivet, varför man inte bör sätta alltför stor tilltro till alla Profes-sor Rössners utsagor även om det mesta nog var sant och sakligt under-byggt.

Efter föredraget avåts en middag á 1600 Kcal med inslag av skaldjur samt fett kött, sex snapsvisor och mera sång, tillsammans 4-5 enheter.

Ordföranden kunde meddela att 75 nya föreningsmedlemmar (tvångs-)rekryterats och påminde om kommande evenemang. Fler jernkon-torsmiddagar, årsmöte, företagsbesök och eventuellt operaarrangemang under kommande halvår 2012-2013.

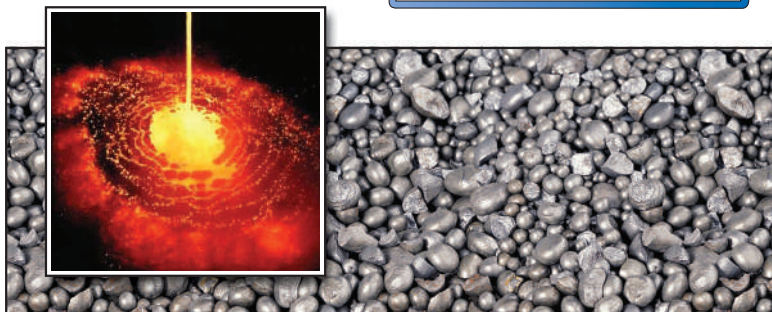
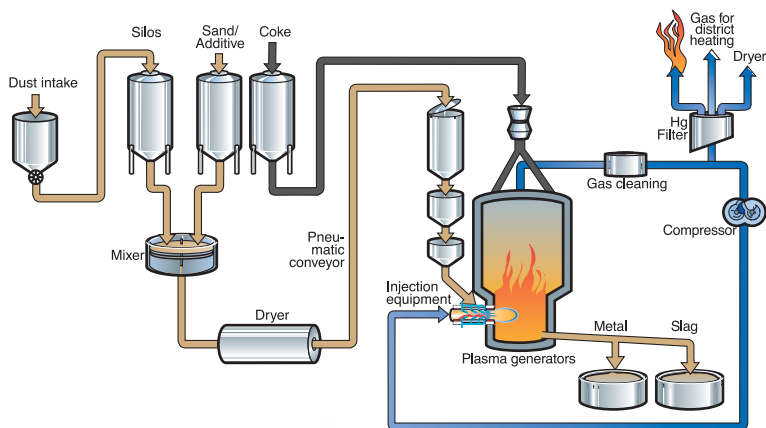
Britta Rössner pratar mat (?) med Gus-taf Bråkenhielm

BEFESA

Befesa ScanDust AB

*Befesa ScanDust AB är
ett av Sveriges största
metallåtervinningsföretag.*

Unik teknologi - för en bättre miljö.

Befesa ScanDust AB, Box 204, 261 23 Landskrona
Tel.: 0418 – 43 78 00, Fax: 0418 – 43 78 12.
Webb: www.scandust.se

Fotograf Alexander Kenney Kungliga Operan . Katarina som Carmen

Carmen på Operan

Tomas From

Den 14 april upprepades den nya men otroligt populära traditionen att besöka Operan. I år var det Carmen av Georges Bizets som lockade. Carmen är operahistoriens kanske mest berömda verk och den opera som spelats mest på Kungliga Operan, nästan 1 500 gånger.

Den här gången var det en ny spektakulär uppsättning som framställer Carmen som en frihetsäls-

kande och modern kvinna. Bakom uppsättningen stod den franske regissören Vincent Boussard, som har skapat en modern version, där de talade dialogpartierna tagits bort och en film med en tjurfäktning rullar i bakgrunden och bidrar till dramatiken under delar av föreställningen.

- Det är kropparna som ska stå för farligheten. För mig består operan Carmen av motpoler på flera plan: kroppen mot ordet, landsbygden mot

staden, de rika mot de fattiga. – Carmen förkroppsligar exotismen. Fransmännen på 1800-talet såg Pyrenéerna som ett slags gräns för civilisationen, norröver var allt hemvant, söder om bergskedjan var det mesta okänt och exotiskt, Spanien räknades i stort sett till Afrika, säger Boussard i en intervju.

Huvudrollen gestaltades av svenska mezzosopranen Katarina Leoson och hennes rivaler Don José och Escamillo gjordes av den italienske tenoren Andrea Carè och den engelsksvenske basbarytonen Jeremy Carpenter.

Handlingen är annars den vanliga med cigarettfabriken i Sevilla där Carmen arbetar. Vacker och egensinnig är hon en erotisk dröm för soldaterna vid kasernen. Don José har aldrig upplevt något liknande när han hör henne sjunga om kärleken. Han glömmer sin trolovade Micaëla som väntar i hembyn och följer Carmens väg. Men Don José vill äga kärleken och Carmens hjärta måste få flyga fritt. Så dyker tjurfäktaren Escamillo upp, stolt och svärfångad är han en

tvillingsjäl till Carmen. Carmen vill älska vem hon vill, men får betala ett högt pris för sin kärlek och inför ultimatum väljer hon döden.

Carmen är drömmen om Spanien – ett land som kompositören själv aldrig besökte. Det blev Bizets sista opera, han dog tre månader efter urpremiären. Ironiskt nog är den kanske mest berömda sången Habanera (dans från Havanna) en omarbetning av en dåtida schlager. En annan sång i operan har också schlagerkapacitet, Toreadorsången som lockat många snapsvisediktare och spexskrivare till nya textförslag.

Min upplevelse av föreställningen var mycket stark. Framåtlutad försökte jag fånga varje moment i det dramatiska pusslet av känslor som efter hand lades ut på scenen och efter ridån fanns en nästan kvävande känsla efter det obevekliga slutet med Carmens död. Hon fick betala för sitt spel med både sina egna och andras känslor. Tag varning och var rädd om dina nära och kära, kan väl vara en tolkning av sens moralen.

Skyddad hemsida

Sidan kan bara nås med hjälp av Användarnamn och Lösenord. Här finns sådant material, som inte får komma till allmän kännedom, t ex golfresultat, bilder från aktiviteter, SBF:s ekonomi, protokoll eller annan information, som bör skyddas av integritetsskäl.

Du når den med en länk från www.bergsmannaforeningen.se

PERFORMANCE IN IRONMAKING

*"Vi inspireras
av varandra"*

Ramona Poromaa, kvalitetsingenjör

På LKAB kan du hitta några av Sveriges mest spännande och utvecklande jobb. Vi växer kraftigt och behovet av kvalificerade medarbetare är stort. Inom LKAB finns fler än 200 olika yrken och koncernen har över 4 000 anställda i 15 olika länder. Att arbeta på LKAB har flera fördelar, möjligheten att bo mitt i Europas sista vildmark till exempel. En vacker natur erbjuder fantastiska äventyr året om; från spektakulära golfgrändor i midnattssol till galet bra skidåkning ända in i juni.

WWW.LKAB.COM

Klättrarna fr.v. And Dawa Sherpa, Richard, Björn, Klaus, Tendi Sherpa och Lennart.

Bergsmän på Berget

Text: Richard Du Rietz
Foto: Lennart von Sydow

Lennart von Sydow berättade på Jernkontoret den 24/2 2012 i ord och bild om den vandring som han år 2009 gjorde till Mount Everest Base Camp, 5 364 m över havet.

”Vi var fyra män, 66 – 69 år, som beslöt att genomföra utmaningen att vandra till Mount Everest Base Camp i Nepal. De tre var bergsmännen Björn Linder, Lennart von Sydow och Richard Du Rietz samt idrottspsykologen Klaus Lindqvist. Frågan vi tidigt ställde oss var vad som behövdes i

förberedelser och utrustning för att vi fyra mogna män skulle klara av att ta oss ända upp till 5 364 meter över havet”.

Lennart berättade om hur vi fick kontakt med en erfaren nepalvandrare, Olov Holst, och via honom den nepalesiska arrangören Peak Promotion med dess kända ledare Wongshu Sherpa. Wongshu har själv varit uppe på världens högsta topp två gånger och har hjälpt flera svenska expeditioner att nå toppen av Mount Everest. Under ledning av Klaus lade vi upp

Skrövel

ett träningsprogram med regelbunden individuell träning och gemensamma träffar ungefär var tredje vecka under närmare sju månader. Där ingick även den mentala träning, ledd av Klaus, som var viktig för att vi skulle klara av den extrema utmaningen. Lennart betonade den betydelse vår fysiska och psykiska träning hade för att klara vårt äventyr.

Den 17 april 2009 bar det till slut av per flyg till Katmandu i Nepal för de fyra äventyrarna. Där blandades tiden mellan sightseeing och genomgång av den kommande vandringen. Wongshu Sherpa hjälpte personligen till med att checka detaljerna för vandringen och kontrollerade att vi hade rätt utrustning för att klara av den. Vi blev alla fyra godkända av honom och önskades lycka till. Enda lite tveksamheten var att vi fick lova

att inte dricka några alkoholhaltiga drycker under vandringen. Inte ens en starköl!

Morgonen därpå var vi tidigt på Katmandus flygplats för flygningen till den lilla bergsbyn Lukla, där vår vandring skulle börja och sedan även avslutas. I Lukla landade vi på den beryktade Lukla flygplatsen med sin svårforcerade landningsbana i uppförsbacke. Lennart rekommenderade intresserade att Googla på Lukla och följa landningar där.

När vi hade landat i Lukla fick vi träffa de sherpas och bärare som skulle hjälpa oss under vandringen.

I vår expedition hade vi tre sherpas, ett kocklag, ett antal bärare och bärdjur. Själva bar vi "bara" vår dagsutrustning och cirka tre liter vatten.

Vi vandrade längs den smala, oländiga vandringsleden mot Mount

Läger

Everest där det här och där finns primitiva tehus som erbjuder mat, dryck och övernattnig. Men tehusen är ofta smutsiga så vi hade med "eget kök" för att vi till varje pris ville undvika att bli magsjuka.

De första nätterna hade Peak Promotion dock valt ut tehus där vi kunde övernatta men längre upp utefter leden sov vi i tält. Allt för att minimera risken att bli magsjuka, något som annars drabbar många vandrare.

Vandringen var tuff. Upp och ner stup i ett. Dagsvandringar på 6-8 timmar per dag, med en total ökad höjd på 400 – 800 meter per dag. Stenigt, smalt, brant och ojämnt. Vandringsstavarna var till stor hjälp i synnerhet när det gick utför. Vi mötte mängder av jakar, dessa långhåriga stora djur med stora horn som bär tunga bördor.

När man mötte dem var det klokt att hålla sig på stigens insida, speciellt vid de brantaste partierna.

Naturen runt oss var från början grön med bördiga åkertäppor och övergick sen till skogspartier med intressanta inslag av tall-, björk- och rhododendronskogar. Leden gick utmed floddalar som vi ibland korsade via hisnande hängbroar. Trädgränsen når man på ca 4.000 meters höjd och då blir man inringad av Himalayas höga berg, flera av dem med toppar över 8.000 meter.

När vi på eftermiddagarna nådde fram till övernattningsplatsen var det tvagning, middag och bloggskrivning. Vi hade startat bloggen "everestbasecamp2009" innan vi åkte iväg och fick för varje dag en kraftigt ökad trafik på bloggen. "Det uppmuntrade oss naturligtvis, så varje dag avslu-

Bron

tade vi med att lägga ut de senaste upplevelserna på bloggen förstärkta med några av mina bilder. Jag var ju expeditionens fotograf berättade Len-nart”.

Omkring klockan 06.00 varje dag var det väckning med te, enkel tvagning och frukost och sedan var vi redo för nästa dagsetapp. Så fortsatte det i 8 dagar. Uppåt, uppåt och uppåt med små steg. Två acklimatiseringsdagar var inlagda i programmet. Första gången knäckte vi 4 000 meters grän-sen och andra gången 5 000 meter. En tredje acklimatisering gjorde vi dagen innan vi tog oss till själva Base Cam-pen. Vi var då uppe på närmare 5 500 meter över havet vid Khala Pathar, den högsta höjden vi var på under vandringen. Det är därifrån många kända foton av Mount Everest har tagits. Flera av oss var nu märkbart

påverkade av den syretunna luften.

Den 28 april 2009 var det dags att gå sista etappen mot Mount Everest Base Camp. När vi på avstånd såg campens tält förstod vi att vi verkligen skulle klara av att nå målet alla fyra. Även om ingen av oss hade tvivlat innan så var det en nästan överklig känsla. Den förstärktes av den omgivande naturen men också av att våra tre sherpas erkände för oss att de hade varit mycket tveksamma till om vi skulle klara av att nå målet för vandringen!

I campen belönades vi med lunch tillsammans med de två amerikanska volontärläkare som jobbade där den säsongen. Mycket spännande att höra dem berätta om hur de hjälper till för att minimera skadorna, fysiska och psykiska, för de som försöker ta sig upp till jordens högsta topp. Det var

Tempel

en fantastisk känsla att vara där i lägret alla fyra. Att ha klarat av att nå vårt gemensamma mål och stå i solen, nedanför det beryktade isfallet, glaciären som alla måste ta sig igenom för att nå toppen från den nepalesiska sidan. Själva klättringen anses inte så svår utan det är kombinationen med den höga höjden som är den största utmaningen. En del lyckas - andra inte.

Vi nådde lägret under den mest hektiska perioden på året, när de flesta förberedelserna för toppförsöken görs. Det är under de två första veckorna i maj då vädret brukar vara mest gynnsamt.

Vandringen tillbaka till Lukla gjorde vi på tre dagar. De känningar vi hade av den höga höjden gick över redan när vi kom ner under 5 000 meters nivån. Därefter kändes det mer

som en normal vandring i spännande natur. När vi var tillbaka till Lukla för att ta flyget ner till Katmandu kunde vi ta några uppfriskande öl och sammanfatta äventyret. En mycket anorlunda resa, något som man bara gör "once in a lifetime" - det riktiga äventyret.

Titta gärna in på bloggen för vandringen. Googla på "everestbasecamp2009".

Lobuche

If you were to save a national treasure, who would you ask for help?

The main attraction of the Vasa Museum in Stockholm is facing a serious threat. Iron leakage from steel bolts inserted during the warship's reconstruction is damaging the oak hull.

With the objective of preserving Vasa for at least another 100 years, the museum developed a new bolt design and looked for a competent materials partner for the replacement of 5,500 steel bolts. The answer for new bolts made from highly corrosion-resistant materials, was arrived at together with Sandvik's experts: A combination of Sandvik duplex stainless steels – with Sandvik SAF 2707 HD™ hyper-duplex stainless steel providing the exceptional strength this project required.

"Sandvik materials have shown excellent results in our tests and the company's materials specialists have been of great assistance", says Anders Ahlgren, Engineer and Project Coordinator at the Vasa Museum. "It has been a pleasure working so closely with Sandvik and we look forward to a mutually rewarding cooperation for years to come."

CHALLENGE
YOUR EXPECTATIONS

B61 samlade vid "berget" den 23 november 2012

Det örliga mötet

Text: Birgitta Lindblad Foto: Lars Werner

B61, den sista lilla årskursen med 45 elever som togs in 1961, har av olika sorgliga skäl tidigt blivit decimerat till antal. Från att träffats vart femte år ses vi nu varje år och numera får även medföljare delta. För att fira att det i år är 51 år sedan vi började på Bergs sågs vi i november på Artipelag, den

nya konsthallen på Värmdö utanför Stockholm. Som framgår av bilden träffade vi ägaren och initiativtagaren, Björn Jacobsson, som tog tillfället i akt att få expertutlåtande på vilket mineral som ingår i berget, som utgör en del av golvet i restaurangen.

Underground mining since 1857

**ZINKGRUVAN
MINING**

Member of **Lundin Mining Group**

www.lundinmining.com

Nuet, senet och evigheten

Eva-Maria Arvidsson

Det är inne att leva i nuet, vi skall vara mindfulla och greppa dagen. I krisen blir detta övermäktigt. Då behövs perspektivet; vi behöver få veta att DET OUTHÄRDLIGA IDAG bara är en del av processen som leder till ett BÄTTRE IMORGON. Glimtarna av HOPP skall självklart värdas och vilas i – men man kan inte stanna där. I arbetet med beslutsfattande och strategikonstruerande är nuet bara en del av flera aspekter.

Varför är det inte inne att gymnasifiera vår mentala förmåga att byta fokus och vår möjlighet att se världen från olika perspektiv istället? Det skulle kunna låta så här; "Knäna böj ååååh försök få fokus på evighet – ta i! och så fokus här och nu – igen fokus evighet – fokus här och nu. Viiiila – låt dig slappna av i fokus på bättre förr. Med bättre förr i tankarna behöver du inte anstränga dig alls. Men akta - fastna inte där!!" Gympaledaren fortsätter; " Så stretchar vi perspektivmuskeln! Armar uppåt sträck åååååh försök med perspektiv inifrån och andas in – byt till perspektiv utifrån och håll andan – perspektiv samhälle och andas ut – perspektiv inifrån – perspektiv utifrån – perspektiv samhälle. Viiiila – fågelperspektiv.

Braaaaa!" (Variant kan vara I-landsperspektiv/U-landsperspektiv eller annat som kan vara nyttigt för tillfället). På styrelsemötet eller ledningsgruppen borde denna mentala pausgymna vara obligatorisk (kan varieras med fokusjymna högkonjunktur/lågkonjunktur, perspektivgymna personal/ledning/ägare eller varför inte piska/morot)

När åldern sätter in och vi blir stela i leder och muskler, synen försämras och ämnesomsättningen inte tar hand om det vi sätter i oss blir träning och hjälpmedel än viktigare. Läsglasögon för att kunna fokusera på bokstäver kan man köpa var som helst – men var köper man livsglasögon för livsfokus? Rullator för att kunna förflytta sig fysiskt är fantastiskt - när uppfinns perspektivatorn för hjälp med den mentala förflyttningen? Har någon sett eller hört talas om någon forskning kring eller rekommendationer likt "tallriksmodellen" för intaget av information från det ständiga skräpmatliktande mediabusset?

En ny sorts livsglasögon skulle dessutom som bonus kunna förse med en sektion spegelglas inåt – hur många skulle då få syn på sig själva och utbrista – vad f-n håller jag på

med? Samma modell skulle funka för den egoistiske/egocentriske som gör livet surt för alla andra liksom för den supercurlande som fokuserar på att tillfredsställa andra och driver sig själv mot utbrändhet. Andra skulle behöva tillbehöret backspegel för att lättare kunna lära sig av sina historiska (hysteriska?) misstag.

Ytterligare nya möjligheter skapas med de inspelningsbara livsglasögonen där man sedan kan låna varandras, spela upp det som hörts, setts och tänkts och omedelbart förstå utan att riskera att missuppfatta den andra personens perspektiv och fokus. Relationsrådgivare – släng er i väggen! Finansvalpar – ett hopp har tänts även för er! Företagsekonomer – äntligen förstår ni att det finns en verklighet som är verkligare än era siffror!

Jag transformerar dagligen kartinformation (naturvärden mm) baserade på olika koordinatsystem för att de skall kunna samsas och nyttjas i ett och samma kartunderlag. På liknande sätt skulle en perspektivatorapplikation kunna transformera förutsättningar från olika scenarier på en och samma verklighet. Skulle till exempel kunna ingå i personalmodellen för att t ex kunna skapa en personalpolitik som fungerar i såväl hög- som lågkonjunkturperspektiv, i arbetet med utveckling och kommunikering av företagets vision - för att kunna appliceras på såväl kollektiv- som tjänstemanna -och ledningsper-

spektivet. Möjligheterna är oändliga! Det är bara fantasin som sätter gränser – kanske vore det bra med en kreativitetsaccelerator? Som skapar lust och skaparlust??

Som vanligt spann jag nu loss på tekniken (du med?). Dags att skaka loss med lite Knäna böj – åååå fokus möjlighet – fokus utopi – fokus möjlighet – fokus utopi, lite Armar uppåt sträck – ååååå perspektiv vad jag ser är möjligt – perspektiv vad andra tror de kan – vad jag ser är möjligt – vad andra tror de kan.

Är du redan en mentalgympare med inbyggda livsglasögon och perspektivapplikator i generna? Har du då någon makt i din organisation och över ditt liv? Svarar du ja på dessa frågor så finns det hopp för din del av verkligheten!! Gör träningsprogram för att inte tappa det du har och för att få dina medarbetare i bättre form. NU!

Har du makten men inte skillsen – sök hjälp! Anställ en PT - träna, införskaffa verktygen – läs instruktionsboken och tillämpa!

Har du skillsen men inte makten – börja jobba på utvecklingen av de metoder och tekniska hjälpmedlen jag beskrivit och som vi så väl behöver. Om du vill Rädda Världen!

Från nuet, senet och evigheten,
i Falkenberg
Lycka till!!

Eva-Maria

Foto: Maria Asén

Dagens ingenjörer

utvecklar framtidens teknik

– miljömässigt hållbart och energieffektivt –

Metallurgisk processutveckling genom avancerad

- processteknik • mätteknik • modellering
- simulering • dataanalys • miljöteknik
- processintegration

VÄRLDSUNIK FÖRSÖKSUTRUSTNING

swerea | MEFOS

www.swereamefos.se

Alla hjälps åt att sy dräkterna till spexet. Här ovan arbetar teknolog Patrik Andersson vid symaskinen. T.v.: Malin Forslin som är smink- och kostymchef.

Det 70:e bergsspexet

Pontus Rydgren

Alla Gustavs gods och gårdar hade dragits in. Danskarna sökte honom i hela landet. Tillsammans med sin enda vän Carl höll han sig gömd på sin fädernegård i Råfsnäs utanför Mariefred då han nåddes av nyheten att Kristian nu kröntes till Svea Rikes regent och

även låtit avrätta större delen av den svenska adeln. Oigenkännliga i sina lösskägg begav sig Gustav och Carl iväg för att finna de tappra män som skulle kunna hjälpa dem i kampen mot den danske tyrannen. Året var 1520 och hela Sverige var belägrat av danska knektar, med undantag för

Bakifrån från vänster: Oskar Larsson (regissör), Linus Edenström (Kristian tyrann), Siri Kautsky (Bergsman), Yousef Ahmad (Dansk General), Axel Andersson (Gustavs vän Carl), Johanna Josefsson (dansk korpral), Viktor Dahlqvist (Verkmestare), Adrian Lefvert (Gustav Vasa)

en liten by i Dalarna. Enligt sägnen behärskade byinvånarna konsten att brygga en magisk dryck som gav dem övermänskliga krafter. Mot Dalarna och de tappra bergsmännen gick färden.

Det 70:e bergsspexet "Gustav – ett nödvändigt äventyr" hade premiär på Bergslusse den 1 december. I skrivande stund återstår ytterligare några veckor till den stora premiären och förebereelserna pågår som bäst. Skådespelarna och musikerna är i full färd med repetitionerna. Kläder sys och den dalainspirerade dekoren håller på att ta form. Ryktet säger även att riktiga hästar kommer att användas i den dramatiska slutsce-

nen då slottet stormas av de tappra bergsmännen.

Bergsspexet har också fått den stora äran att sätta upp en förkortad version av spexet i samband med Bergshanteringens vänners årliga sammankomst på Hindersmässan i Örebro den 26 januari med Jernkontoret som värd. Det innebär lite andra förutsättningar än normalt. - Vi har i år haft möjlighet att få professionell hjälp i form av regissör, sångpedagog och koreograf, något vi hoppas kommer att höja kvaliteten, berättar verkmestare Viktor Dahlqvist.

I övrigt består hela ensambeln av entusiastiska bergsteknologer, med

Jon-Emil Oskarsson gjorde sin debut i Bergsspexets orkester för med än tio år sedan då han gick för att se sista föreställningen av spexet "Tarzan". Väl på plats visade det sig att en orkestermedlem saknades och Jon-Emil fick rycka in. Utan att ha varit med och repat eller sett spexet tidigare satte han sig bakom keyboarden och sedan dess har han varit en trogen orkestermedlem och spelat bas, trummor, saxofon och som i årets uppsättning keyboard.

skådespelare främst från de yngre årskurserna.

- Det är fantastiskt roligt att engagera sig i Bergsspexet som skådespelare, särskilt i år. Det märks att alla arbetar med spexet mycket mer seriöst än vanligt, vilket är jättekul, säger Yousef Ahmad som gör en lysande rolltolkning av den danske generalen som leder jakten på Gustav.

- Förhoppningsvis kommer denna kvalitetshöjning som bergsspexet nu genomgår inte bara märkas på årets uppsättning utan även påverka ambitionsnivån och arbetssättet i framtiden och framför allt göra det ännu roligare och mer attraktivt att vara just bergsteknolog, förklarar Viktor.

- Som gammal spexare tycker jag det är jättekul att vi får Bergsspexet på scen i Örebro, säger Jon Fangel, klubbmästare i BHV. Det har hänt några gånger tidigare i BHVs långa historia och ger ett utmärkt tillfälle att öka antalet yngre bland "vännerna" för att säkra att BHVs historia blir ännu längre. Fler studenter på Hinder smässan borde också vara fördel för branschföretag för att kunna knyta kontakter med en yngre generation med hög kompetens. Hoppas att vi ses i Örebro i januari.

"Att vara lite tokig för rolighets skull, det är att vara kloker. Klok vill jag vara, aldrig vara glad, det är tokars lag."

Ex-jobbet första steget i din karriär!

Swerea KIMAB erbjuder ex-jobb inom material- och korrosionsforskning där kundnyttan och samverkan med industrin är i fokus.

50 000 kr för ett ex-jobb.
Intresserad?

www.swereakimab.se

swerea | **KIMAB**

Det var god närvaro bland jubilarerna

Bg 62 jubilerar

Hans Fernberg

För 50 år sedan anlände ett gäng unga bergsteknologer till KTH för att med olika grader av studiemotivation påbörja vägen mot examen. Sommarkurserna i Grebbe-

stad, Norberg, Malå och på Utö bidrog starkt till god sammanhållning.

1962 var året då Bergssektionens studentantal blev dubblerat och vi gruvkarlar kom att bestå av 24 tekno-

loger . Efter det första året gick det att byta från och till metallurgi eftersom vi inledningsvis läste samma ämnen. Berne Jansson värvades på detta sätt över till oss.

Gruvarbetet var fortfarande på 60-talet relativt lågt mekaniserat och fysiskt krävande. De flesta maskiner var bullriga och drevs med pneumatik. Lastmaskinerna och tågsätten var rälsburna och fjärrkontroll och automatik började sakteliga göra sitt intåg under senare delen av 60-talet.

Produktiviteten var låg i jämförelse med dagens gruvbrytning. Arbetsmarknadsutsikterna såg bra ut när vi började men försämrades allt eftersom många gruvor och bruk, framför allt i Bergslagen blev olönsamma och blev föremål för nedläggning. Efter examen var det därför i princip bara LKAB och Boliden, inom gruvsektorn

som erbjöd anställning i Sverige. Inte bara de mest äventyrslystna emigrerade, utan även de som ville syssla med det vi utbildats för. Några for till Lamcogruvan i Liberia, några till Australien och någon bytte bransch. Tack vare gruvprofessorn Ingvar Janelids starka internationella rykte hade både KTH och svensk gruvnäring ett gott anseende.

IBM rekryterade ganska friskt på 60-70 talet och sög upp många nyutexaminerade civilingenjörer från diverse sektioner.

Idag har alla utom Berne och Bo Arvidsson återvänt till Sverige och vår årskurs har haft regelbundna återträffar i bruksorter, oftast med partner och övernattningar, alla med gott deltagande och med många minnen att diskutera och debattera. Det blir tyvärr i detta sammanhang alltför

Studiebesök på KTH

vidlyftigt att beskriva de spännande livsöden som vi gjort efter examen, men vi är stolta över att ha en romanförfattare, Anders Erlandsson, i kretsen.

Det är slående hur väl, ja nästan automatiskt, som vi nu återknyter till våra gamla sociala roller i kamratkretsen och regredierar till teknologstadiet när vi träffas. Exempelvis har vi begåvats med en synnerligen god sångledare, tillika spexare, i Perre Sandgren, som redan i ettan antog denna utmaning. Vi hade Bosse Hedberg som översångphösare, vilket har medfört att vi alla med glädje, kraft och utan alltför mycket självkritik kan ge entusiastisk ton till flertalet bergsvisor.

Eftersom de flesta av oss nu är mer eller mindre aktiva pensionärer, med vissa konsult- och styrelseuppdrag, finner vi när vi träffas, en befriande frånvaro av att jämföra våra karriärer. Det var något mer tillknäppt och prestigeladdad för ett 20-tal år sedan då vi träffades.

Höstens möte, som inleddes 12 september, med rundvandring, information och besök till nya Bergs på KTH. På gamla kärhuset, där vi intog lunch, var mycket sig likt. Professor Pär Jönsson och studierektor Anders Eliasson informerade om läget. Tillströmningen av nya teknologer är lovande och arbetsmarknaden tillfredsställande. Vill man som civilingenjör idag bli bergsingenjör får man

ansöka om detta hos SBF. På kvällen intogs middag med avec och medföljande damer på herrklubben Sällskapet vid Kungsträdgården. Maten var

Överst: Stor entusiasm över teoridelen i malmletning i Malå.

Mellan och Underst: Lantmäteri i Grebbestad. A63-tjejerna utmanade vårt fotbollslag. Matchen bjöd på många närkamper.

god och sången, under Perres ledning blev bättre ju längre kvällen led. Hasse Fernberg rev av Honky Tonk Woman och många tal hölls, bl.a ställde Per Arne frågan hur våra drömmar uppfyllts. Hans egen var att bli disponent i bergslagen, men sedan kom anförandet mest att handla om hur det är att vara Pitebo och pitepal-tens betydelse för bygden. Hans fru Berit kåserade om stämningen, etiketten och bergsmännens förmåner och höga status på det gamla brukshotellet i Boliden.

Vi ägnade en speciell tanke till Bill Sundberg och Ulf Rosengen som båda har lämnat oss.

Dagen därpå fick vi avnjuta ett dignande skärgårdsbord i Åkersberga

hos Eric som hade organiserat vår träff och Ebba som hade fixat och dukat upp. Stämningen var på topp när vi avslutade vår jubileumsfest.

Berne Jansson "hälsar på Petrén"

Hur var det att vara nolla under mottagningen hösterminen 2012?

Text: En nolla

Det började vid uppropet. Jag kommer ihåg hur jag kom upp från tunnelbanan vid Tekniska högskolan och började gå in på campus. Där stod phadderiet, som jag ju kände igen sedan välkommandet i Blå hallen i Stadshuset. Det kändes tryggt att det var där, även om jag sedan innan hade ett hum om vart det var jag skulle. Jag hade varit

med på tentapubar innan jag sökte till KTH och nog kom jag ihåg var Bergs låg.

Ledd av glada ansikten i lila t-shirts och svarta munkjackor gick jag således längs med först Drottning Kristinas väg och sedan ner på Brinnellvägen. Jag närmade mig Bergs men vart tog nu alla phaddrar vägen? På huset framför mig stod det Mate-

rial- och Byggt teknik, det var väl rätt? Jag kom närmare och där satt det 6 personer i kostym och sjöng något med arg stämma. Det kunde väl inte vara till dem jag skulle? Vågade jag fråga om vägen? Jag närmade mig, men de sköt direkt onda blickar mot mitt håll och jag tvekade igen. Vart skulle jag gå?

Till slut skymtade något lila borta vid dörren, ja, jovisst är det en munkjacka också. Jag pustade ut och gick bort från den sura och skäggiga truppen vid bordet. Vad skönt, tänkte jag, att jag inte skulle ha något med dem att göra. Eller hur var det nu?

Sedan följde det en period av skrik, sång och ett helvetes massa stampande. Allt vi gjorde var mer eller mindre uselt. Vi "slemmade" tydligen överallt och behövde ta en omväg för att komma in i sektionslokalen. När vi sjöng så blev det fel och när vi var tysta så var det om möjligt ännu mera uselt. Vi skrek taskiga hälsningsfraser med tillhörande rörelsemönster till alla andra som vi såg på campus. Vi var minst, men vi behövde absolut höras mest. Ingen får ju glömma att vi har varit här sedan 1819. Hela dagen, varje morgon, varje eftermiddag, varje ledig stund vi hade skulle vi

infinna oss i rutan. Ingen nåd för den usla nollan.

Och vilken fantastisk tid det var! Även om inte all tid i rutan kanske var den absolut bästa. Så skapade den trots stingande sol och piskande ösregn oundvikligen en viss sorts gemenskap som jag undrar om verkligen alla andra program har. Alla vet ju att det är med glimten i ögat, och om man tycker att det är alldeles för larvigt så behöver man ju faktiskt inte vara med. Men det var väldigt lite bortfall av nollan ur rutan, trots alla knäppa saker vi fick göra. Är man många så spelar det kanske ingen roll om man går och stampar och hoar över hela campuset, man blir ju ändå bara observerad som en massa. Eller ännu bättre, en Bergsmassa. och även om det känns som att bli medlem i en mystisk sekt så är det antagligen något av det roligaste som vi kommer få göra här på KTH.

Klart att alla gasquer, resan till stugan, besöket hos Outokumpu och alla andra aktiviteter som grillchill med phadderiet och kubb med phöseriet hjälpte, men i slutändan så skulle ju inget gå utan alla inblandades otroliga engagemang.

Tack för det!

www.bergsmannaforeningen.se

Together with our customers, SSAB
will go further than anyone to realize
the full potential of lighter, stronger
and more durable steel products.

LET'S SHAPE
TOMORROW

www.ssab.com

SSAB

En lite kall vårkväll i maj samlades ett oväntat stort antal bergsmän och hyttor med sällskap vid Nybroplan för en båtutflykt

Nationalstadsparken

Text: Birgitta Lindblad.

En lite kall vårkväll i maj samlades ett oväntat stort antal bergsmän och hyttor med sällskap vid Nybroplan, för en båtutflykt med guide runt Nationalstadsparken. Den båt, som behövdes för sällskapet, var en av de större delfinbåtarna. Turen gick runt Djurgården, under Lidingöbron till Ulriksdals Slott och tillbaka. Under återfärden var det rykande åtgång på både smörgåsar och drycker.

Vad är en nationalstadspark?

Nationalstadsparken i Stockholm med angränsande kommuner är den första i världen och hittills landets enda. En nationalstadspark skall ligga i en stadsmiljö, vara av historiskt intresse, ha betydelse för det nationella kulturarvet och miljön samt kunna användas för människors rekreation. Den skall också vara skyddad från ytterligare exploatering genom ett långsiktigt grundskydd som finns

reglerat i miljöbalken.

Här i Kungliga nationalstadsparken finns bland annat flera byggnadsminnen, två naturreservat och ett fågelskyddsområde. Det är unikt och en fantastisk förmån att ett vidsträckt område med höga natur-, kultur- och rekreativvärden finns kvar mitt i en storstad.

Som en garanti för framtiden att alla dessa värdefulla värden kommer att finnas kvar, utsågs Ulriksdal-Haga-Djurgården-Brunnsviken-området år 1995 till världens första nationalstadspark.

Inom en nationalstadspark får man bara anlägga ny bebyggelse och anläggningar om det inte gör intrång i park- eller naturmiljön och om inte det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas. Om man anlägger något nytt är det viktigt

att det skall höja parkens natur- och kulturvärden.

1990 började man fundera över hur man i framtiden skulle kunna skydda området, som hade växt fram. Det fanns många stora planer, men både myndigheter och privata engagemang hävdade för regeringen att det var viktigt att hitta ett långsiktigt skydd för området. 1994 antog riksdagen propositionen Nationalstadsparken.

Den över en mil långa Kungliga nationalstadsparken ligger inom kommunerna Solna, Stockholm och Lidingö. Den sträcker sig från Ulriksdal och Sörentorp i norr till Djurgården och Fjäderholmarna i söder.

Det äldsta landskapet

Under slutet av stenåldern (ca 2300 - 1800 f Kr) började det som i dag är

Båten, som vi åkte med var en av de stora Delfinbåtarna.

Kungliga nationalstadsparken, stiga ur havet. Landskapet liknade dagens ytterstergård och folket, som bodde här hade det som tillfällig bostad och försörjde sig på jakt och fiske. Vid Ulriksdal har man hittat de första spåren efter några stenyxor och på några höjdparter inom parken finns röseliknande gravar som kan vara från bronsåldern (1800-600 f Kr).

Under järnåldern (400 f Kr – 1050 e Kr) slog sig befolkningen ner för gott och man började bedriva jordbruk. Brunnsviken avsnördes från Saltsjön och blev en insjö. Ett tiotal järnåldersgravfält har påträffats inom parken. Under vikingatiden (800 - 1050 e Kr) skedde en stor befolknings-expansion i hela Stockholmsområdet. Eftersom gravfälten vanligen låg i närheten av bebyggelsen kan vi förmoda att det vid denna tid fanns ett tiotal byar eller större gårdar i området.

Jaktparken

I närheten av Nordiska museet anlade Johan III på 1570-talet den första egentliga "djurgården" med renar, hjortar och älgar. På 1680-talet inhägnade Karl XI hela Norra och Södra Djurgården till en jaktpark. Det var något som varje europeiskt hov med självaktning skulle kunna uppvisa.

Jaktparken sträckte sig från Stora Lappkärrsberget i norr till Täckä Udden på Södra Djurgården. Den omgavs av en cirka två mil lång och två

meter hög gärdesgård. Staketet behövdes för att viltet, som fanns där för jakt, skulle stanna kvar, men också för att hindra att varg, björn och tjuvjägare tog sig in. För att inte staketet skulle bli onödigt långt förlades det en bit in på stranden. Utanför staketet upplät man tomter till sjöfolk, timmermän och fiskare. Delar av parken inhägnades i sin tur för att användas för slåtter av vinterfoder till viltet. All åkerjord lades igen till äng och betesmark för hjortar och tamdjur.

Man bildade en djurgårdsförvaltning med uppsyningsmän, grindvaktare och hovjägare, som fick bo i små gårdar på Djurgården och dessa var, förutom lador och andra ekonomibyggnader, i stort sett den enda bebyggelse som fanns inom jaktparken.

Genom att betala grindavgift vid någon av grindarna (som var blåmå-lade) fick man komma in i parken. Ett minne därifrån är Blå Porten, strax intill Djurgårdsbrons södra fäste, vid Liljevalchs Konsthall, som uppfördes på 1840-talet som ersättning för en äldre och uttjänt port till jaktparken.

Det fanns inte bara möjlighet för besökarna att jaga, utan utmed Djurgårdens stränder fanns det även gott om fisk, särskilt i Husarviken, men där fick endast kungen fiska! Här uppförde Karl XI en fiskarstuga, som i dag är Nationalstadsparkens äldsta byggnad, Fiskartorpet, men landhöjningen har gjort att torpet numera

ligger en bra bit från vattnet.

Hovjägarna hade tidvis rättighet att bränna och utskänka brännvin, Detta gav ett välkommet tillskott till lönen. Vid Krögerämbetets inventering 1733 fanns det 32 lokaler på Södra Djurgården som serverade sprit. De låg oftast i anslutning till jägarboställena vid grindarna. Krogen Lill-Jans i trakterna av nuvarande Tekniska högskolan var den mest populära.

Jaktparkens storhetstid varade fram till 1700-talets mitt. Dåvarande kung Adolf Fredrik var inte så jaktintresserad, så han öppnade i stället området för utflykter och förlustelser. I slutet av 1820-talet revs stängslet och de kvarvarande hjortarna flyttades till

Guiden berättade om stadsparken för oss

en mindre hage vid nuvarande Hjorthagen.

Sommarnöjen och privatvillor

När parken vid 1700-talets mitt övergick från jakt- till lustpark växte antalet privata bostäder i antal. Gustaf III upplät frikostigt tomter till sina förtrogna. Vid Brunnsvikens norra strand fick greve Gustaf Mauritz Armfelt egendomen Lilla Frescati som en hundraårig donation. Syftet var flerfaldigt; med båt över Brunnsviken kunde vännen enkelt hälsa på hos kungen på Haga samtidigt som Armfelt, genom ett vackert villabygge med omgivande park, skulle bidra till traktens försköning.

År 1792 uppfördes Villa Frescati eller Armfeltska villan i nyklassicistisk stil efter ritningar av Louis Jean Desprez. Kungens död samma år ställde dock alla förutsättningar på ända och Armfelt flyttade aldrig in. Villa Frescati finns kvar och är privatbostad.

En annan välbevarad miljö är Stora Skuggan på Norra Djurgården, som kungens handsekreterare Abraham Niclas Edelcrantz år 1792 fick löfte om att arrendera på hundra år.

Kring sekelskiftet 1800-talet etablerade sig allt fler grosshandlare, diplomater och andra förmögna stadsbor inom nuvarande Nationalparken. Bland annat kunde de överta ett antal tomter på landremsan mellan det forna jaktparksstaketet och Djurgårdens stränder. Enklare bostadshus och

verksamheter, ofta med anknytning till den maritima verksamheten, ersattes av stora sommarnöjen med lusthus och trädgårdar. Under årens lopp omvandlades de till privatägda åretruntbostäder. De många magnifika villorna, inbäddade i växlighet, kantar fortfarande Djurgårdens stränder.

I Ulriksdal upplät kung Karl XV mark för sommarnöjen för sina skådespelar- och konstnärsvänner.

Sydost om slottet ligger ett tjugotal villor, inbäddade bland höga träd. Husen uppfördes huvudsakligen under perioden 1860-80, många i tidstypisk snickarglädjestil med rika lövsågerier.

Men efter Gustaf III:s död började de kungliga upplåtelseerna att ifrågasättas mer och mer. Man tillsatte en kommission för att bättre kunna disponera Djurgårdens mark. Man påtalade hur viktigt det var för stads-

bornas rekreation och det fanns en oro för att området i alltför stor utsträckning skulle bli privatiserat. Det fanns också ett intresse att behålla Djurgården som kunglig mark för kommande regenters nyttjande.

Miljö och vetenskap

Parken har ett rikt växt- och djurliv med över 800 olika sorters blomväxter, mer än 1200 skalbaggsarter och cirka 100 häckande fågelarter. I de många åldriga ekarna trivs både insekter och fåglar och utgör ett av norra Europas största samlade ekbestånd.

Nationalstadsparken är också en kunskapens park, för inom området ligger många av landets mest kända museer, Stockholms universitet och ett tiotal andra utbildnings- och forskningsinstitutioner.

Källa: www.nationalstadsparken.se

SBF:s mentorsverksamhet en exklusiv medlemsförmån

Text: Jan Munck af Rosenschöld

Att få delta i SBF:s mentorsverksamhet är en av föreningens främsta medlemsförmåner. Syftet är att stödja medlemmars personliga utveckling och framtida yrkesinriktning.

Mentorskap för SBF-medlemmar utfört av SBF-medlemmar har en annan karaktär än de mera vanligt förekommande företagsinterna och kommersiella mentorsprogrammen och skall ses som ett komplement. Grund-

bulten är frivillighet och självständighet. Ämnen som kan diskuteras är t.ex ledarskap, balans i livet, karriär och adeptens utveckling inom en rad områden.

SBF: s mentorsverksamhet:

- *har ingen anknytning till arbetsgivaren eller chefen.*
- *är personligt anpassad*
- *sammankopplar bergsingenjörer över åldrar och erfarenheter.*

SBF:s mentorsverksamhet startade redan år 2004 och har utvecklats under åren. Ett 30-tal adepter har deltagit i verksamheten under åren. Då den efterfrågas i hela landet och varit lyckat önskar SBF utöka programmet och beslutat att utveckla och intensifiera verksamheten.

Verksamheten riktas till dig som är nyutexaminerad och fått ditt första arbete och till dig med ca tio års erfarenhet. Även du som har längre erfarenhet och söker någon oberoende, kvalificerad person som samtalspartner är välkommen att delta. Inom SBF finns många medlemmar med lång och bred yrkeserfarenhet.

Mentorn är en person med erfarenhet av de typer av frågor, utmaningar och situationer inom yrkeslivet som du som bergsingenjör kan ställas inför. Mentorn är någon som är intresserad av att stötta, utbyta tankar och erfarenheter med någon som befinner sig i ett annat skede i livet.

En styrgrupp har bildats för stöd och samordning.

Jan Munck, sammankallande

jan_munck@hotmail.com

Lars Bentell

lars@bentell.com

Magnus Brännbacka

M.Brannbacka@qegroup.se

Annika Palm

ankanpalm@hotmail.com

Johanna Salomonsson

johanna.salomonsson@gmail.com

Du som är intresserad av att delta som antingen adept eller mentor, eller vill veta mer om SBF:s mentorsverksamhet gå in på föreningens hemsida (www.bergsmannaforeningen.se) och klicka på mentorsverksamheten eller kontakta någon i styrgruppen.

Bergsmansyxan

eller Bergsmanskäppen är ett värdighetstecken och en yrkessymbol för bergsmän. Yxan har utvecklats ur den typ av yxor som sedan tidig medeltid användes främst vid koppar- och silvergruvor på kontinenten. Till Sverige kom den antagligen med tyska Bergsmän till Falu gruva på 1300-talet. Yxan på emblemet är från 1700-talet.

Svenska Bergsmannaföreningen, SBF, har sitt ursprung i en del aktiviteter under 1940-talet då några yngre Bergsingenjörer samverkade med Bergssektionen vid KTH och bildade Yngre Bergsingenjörers Förening, YBF.

SBF

Svenska Bergsmannaföreningen

Föreningen för Bergsingenjörer

Bli medlem! (380:- / år, för studerande 25:- / år 2013)

Då får du ökade chanser att komma i kontakt med likasinnade genom företagsaftnar, studiebesök och andra arrangemang.

Dessutom får du Bergsmannen, vår medlemstidning samt Platslistan med aktuella annonser. SBF bevakar också vår utbildning.

Box 1721, 111 87 Stockholm

Telefon 08-679 17 90 • Fax 08-679 17 91

e-post: kansli@bergsmannaforeningen.se

www.bergsmannaforeningen.se

Strindberg, naturvetenskapen och alkemin

Text. Birgitta Lindblad

År 2012 är det hundra år sedan August Strindberg dog och hela året har präglats av denna allsidiga författare, målare m m.

Det finns anledning att även Bergsmannaföreningen uppmärksammar Strindberg, eftersom han under några år ägnade sig åt naturvetenskap och tillverkning av guld, alkemi.

August Strindberg
HULTON-DEUTSCH COLLECTION/CORBIS/
SCANPIX Nedladdad fr Nationalencyklopedin

Vad är alkemi?

Enligt Nationalencyklopedien, betyder alkemi en på filosofisk spekulering, magi och mysticism grundad lära om materien, där tron på möjligheten att omvandla oädla metaller till guld och silver intar en framträdande plats.

Ordet (medeltidslatin *alchimi'a*, *alchimi'a*) kommer av arabiska *al-kimiya*, i sin tur lånat från ett omdiskuterat grekiskt ord, *Chyma*, som har med metallgjutning att göra och som

förekommer i egyptiska alkemiska skrifter. Men enligt den alkemistiska traditionen kommer ordet från det egyptiska namnet på Nilens fruktbara svarta slam, *chem*.

Alkemi är konsten att göra guld. Vad som krävdes för detta var ett självlysande rött pulver, "De vises sten". Med hjälp av detta pulver skulle man kunna förvandla alla metaller till guld och dessutom regenerera sin egen kropp.

Om man drack en blandning av pulvret och vin skulle livet kunna förlängas i många hundra år. Alkemisterna ansågs också genom en inre process mot andlig upplysning och vishet. Alkemin innebar ett mystiskt arbete som utgjorde en dragningskraft för många.

Ande och materia är inte åtskilda motsatser, utan korresponderar med varandra och hänger ihop.

I läkaren och alkemisten Michael Maiers berömda 1600-talsverk *At-*

lanta Fugiens, finns en bild som beskriver hur "De vises sten", transmutationspulvret, kan beräknas geometriskt.

Den inre cirkeln är urmaterien, och i den syns svavel och merkur, de manliga och kvinnliga principerna. Runt ringen finns kvadraten, det vill säga de klassiska fyra elementen: eld, luft, vatten och jord. Utanför den bildas en triangel av naturens tre principer: det gripbara, det brännbara och det flyktiga. Den yttre cirkeln som omger allt detta visar på den högre enhet som "De vises sten" utgör.

Alkemins historia

Alkemins historia går tillbaka till 700-talet och araberna, som hade tagit intryck av grekiskt och österländskt tänkande. **På 1100-talet kom alkemin till Europa genom översättningar.** Alkemiska skrifter publicerades fram till 1800-talet. Då hade den kemiska kunskapen kommit så långt att man visste att materien bestod av grundämnena som inte kunde förvandlas.

I Sverige fanns från slutet av 1500-talet och framåt många alkemister. Den mest kände av dessa var August Nordenskjöld, som var aktiv under slutet av 1700-talet. Han var även påverkad av swedenborgianismen och denna tillsammans med alkemin skulle frälsa världen från ondo. Roten till det onda låg i penningtyranniet. Genom att tillverka så mycket guld som möjligt skulle denna metall

bli värdelös och därigenom skulle det ekonomiska systemet braka ihop. Här syns den märkliga ambivalensen i alkemin: å ena sidan vördade alkemisterna guldets som den högsta materien, som den jordiska solen, å andra sidan hatade de den världsliga dyrkan av det och ville göra det värdelöst.

En något yngre man med intresse för alkemin var Fabian Wilhelm af Ekenstam. Från att ha följt den herrnhutiska läran övergick han till Swedenborgs mysticism. En viktig del i denna är korrespondensläran. I kortlighet innebär den att naturen, människokroppen och skriften motsvarar himmelen och den andliga världen. En del guldmakare ville läsa Bibeln som en samling av alkemistiska recept. Andra jämförde "Det stora verket" med världens skapelse. Allihop sa de: följ naturen! Genom att se på himlens och jordens processer och fenomen skulle man via motsvarigheterna lära sig om arbetet med metallerna i laboratoriet. Denna likhet mellan swedenborgianism och alkemi är säkerligen en av förklaringarna till att så många under slutet av 1700-talet kopplade samman de båda traditionerna. Ekenstam kom genom intresset för Swedenborg att lära känna alkemin och blev mycket entusiastisk. Han ägnade denna mycket tid innan han blev präst i Stora Tuna församling, gifte sig och bildade en stor familj.

Ekenstam umgicks bland annat med författare som Per Daniel Amadeus Atterbom, som var gift med hans syster och Carl Jonas Love Almqvist. Långt senare skrev Almqvist en bok om alkemin där han försvarar dess giltighet.

Strindberg, naturvetenskapen och alkemin

Strindberg var förutom författare och målare också engagerad i naturvetenskapliga frågor. Dessa frågor sysselsatte honom framför allt under senare delen av 1890-talet. Hans målsättning var att revolutionera vetenskapen och att göra guld. Det resulterade i en mängd artiklar och flera böcker med naturvetenskapliga spekulationer. Under 1890-talet var Strindberg bosatt i Paris där han 1896 träffade den franske alkemisten och publicisten François Jollivet-Castelot. Detta möte blev inledningen till ett regelbundet medarbetarskap i den ockultistiska tidskriften L'Initiation och senare i den av Jollivet-Castelot grundade L'Hyperchimie, en tidskrift för alkemi och hermetism. Först i december 1898, när han återupptagit sitt skönlitterära författarskap med *Inferno*, *Legender* och *Till Damaskus*, deklarerade Strindberg att han lämnade »kemien» och »ockultismen» – **»jag får inte mera syssla med magien – min religion förbjuder mig», förklarade han.**

Bland de naturvetenskapliga skrif-

ter som Strindberg skrev finns *Anti-barbarus* (1893). Där framhåller han att svavel är ett sammansatt ämne på samma sätt som harts. Han opponerar sig mot kunskapen om grundämnena och påstår att det finns ett enkelt ämne ur vilket de andra genom klyvning, förtätning, förtunning, kopulation, korsning osv uppstått.

I skriften ingår också resonemang om botanik, kosmologi och optik. För att bekräfta sina påståenden gjorde Strindberg även olika laboratiorexperiment. Andra naturvetenskapliga skrifter av Strindberg är *Sylva Sylvarum* och *Jardin des Plantes*.

Hur gjorde Strindberg guld?

Hur gick då själva framställningen av guld till? Strindberg höll sig med flera olika guldrecept. Till rekvisitan hörde en lösning av järnsulfat, en pappersremsa, en flaska med ammoniak och en cigarr. Pappersremsan doppades i järnsulfatet och röktes över ammoniakflaskan samt torkades över den tända cigarren. Resultatet av den processen blev med Strindbergs ord guldgula metallglänsande fjäll (*Naturvetenskapliga skrifter II*). Under processen bildades en kemisk förening som enligt Strindberg vägde lika mycket som guld och som inte utgjordes av några i sammanhanget ointressanta föreningar. Denna förening ansågs därmed kunna övergå till guld. Kemister som undersökte guldproverna kunde inte finna några

spår av guld och ansåg att Strindberg var okunnig.

Experimentiver och oppositionslusta framträder som Strindbergs särdrag i hans kontakter med naturvetenskapen. Men det var mycket annat som är

viktigt för utveckling av vetenskapen som saknades hos honom och allt ledde därför till förlorat anseende i många kretsar, "Vad som är riktigt däri, är icke nytt, och vad som är nytt är icke riktigt".

Konstgjutning

Text: Birgitta Lindblad

Foto: Gustaf Bråkenhielm, Birgitta Lindblad

Bergsmannaföreningen besökte under våren Herman Bergmans Konstgjuteri, som ligger nära Skogskyrkogården i södra Stockholm.

Firman grundades av Astri Taubes far Herman Bergman. Vi fick lära oss de olika stegen i gjutning medelst förlorad vax-metoden och sandformning. Läs mer på:

www.bergmanskonstgjuteri.se

Ett stort pågående arbete var framställningen av en lyktstolpe till Stureby tunnelbanestation. Statyn invigdes den 1 december i år.

Våra värdar visade också en ros som Sven-Bertil Taube beställt till sina föräldrars grav. Modellen var en riktig ros, som tyvärr måste förstöras under framtagningen av gjutformen.

Lyktstolpe vid Stureby tunnelbanestation

Suzuki Garphyttan

World Leading Wire

Globally produced, globally used.

Suzuki Garphyttan AB, SE-719 80 Garphyttan, Sweden
www.suzuki-garphyttan.com

Bergsmannagolfen 2012

Nynäshamns Körunda – en runda utan kö Giganternas kamp

Sten Köhler

Medan höstmörkret nära nog dagligen synes bliva alltmera försänkt över vårt land kunna vi med stor glädje se tillbaka på ytterligare en lyckad Bergsmannagolf.

Årets venue (plats) var Nynäshamns golfklubb, Körunda, invigd 1977. I vår svenska historia omnämnes Körunda säteri redan år 1434. Säteriet har fått det stora nöjet att avstå marken till den provande och trivsamma golfbanan. Bergsmannagolfen, "Den musikaliska golftävlingen", med de av många musikkännare uppmärksammade priserna – Fiollådan (tidigare boning för en antik Johannius) och Huttasken (f d väska för krokiga hutthorn). Musikkännarna ovetande fylls de två hederspriserna med Systemgodis. För året var Huttasken tankad med årslagrad likör! Fiollådan var tidigare år åfylld av SALA/Morgårdshammar med lokaltappad specialitet. Svensk modern företagshistoria har dessvärre tvingat fram ett mera åtkomligt utbytesinnehåll, som dock har visat sig vara i fullt acceptabel klass i såväl

styrka som smak.

Fiollådans Vänner (tidigare Vinnare) samlades snabbt efter kaffet, inbjudna som de voro av årets vinnare, tidigare elitspelaren Per Wyholt. Bland Vännerna sågs förvånansvärt många tidigare Mästargolfare, som inte stått pall för det starka psykiska tryck, som Mästarklassen för med sig och anslutit sig till Vännerna. Emellertid visades inga sura miner, glädjen stod högt i takt med att ljuvlig musik rann och strömmade ur den Wyholtska Trofén.

Kvinnliga Huttsällskapet, till antalet fler än en Ladies Invitational på klubbnivå. Innehållet, väl hemlighållet av sällskapets värdinna för kvällen, Anne von Oelreich, med sång, stoj och stim rullade ut över enviroingerna och tydde an att tidigare års verkanslösa innehåll ersatts av högre glädjefaktor i årets Huttask.

Nynäshamns Golfklubb, med närhet till vårt lands första oljeraffineri och bensinkälla liksom systerorten Dubai hem för oljeraffinerier och viktiga golftävlingar. Dessvärre kunde inte deltagare i Bergsmanna-

golfen åräkna sig poäng i pågående Race to Dubai även om Årets Vinnare Göran Gemmel i överlägsen stil utskåpade den övriga Bergsmannaeliten. Göran "Schejken av Nynäs" med rätt till deltagande i Slutspelet i Dubai, vore en självklar belöning för en sådan prestation i Bergsmannagolfen. Skribentens nära erfarenhet av den

aktiva asphalt-, olje- och bensintiden i Nynäshamn har varit imploderande cisterner, brinnande raffinaderi och påkörda kajer, men även goda middagar i familjen Johnssons hägn. Dessutom kunde ett respektabelt premieöverskott glädja den engagerade bergsmannen.

Årets Golfprofil - Maria K Mueller Bm 1995

En stabil och trogen Bergsmannagolfare med erfarenhet som caddy. 1993 fick Maria sin introduktion bland idrottsmännen i B-golfen.

Tack vare Bergsmännens öppna sinnelag och ödmjuka jämlikhet kunde Maria redan då deltaga i den flödande stämningen under den sedvanliga middagen, trots ungdom, kvinna och caddy. Två år senare debuterade Maria på riktigt med grönt kort och friskt mod. Fram till och med årets tävling har Maria missat två tävlingar, troligen på grund av Alexanders och Felix plötsliga uppdykande. Det blev ingen topplacering 1995 i Falun, men sedan dess är Maria en återkommande gäst i top ten group. Höjdpunkten är en vinst i allmänna klassen med åtföljande spel i de kliande byxorna, som för många bergsmän har varit en anledning att

undvika vinst i allmänna klassen. Maria har än så länge undvikit Huttasken, vem vet, det kommer en dag... Ej heller det romantiska laget Hooked on a Feeling har gett någon 1:sta plats

so far, men i lagtävlingen är man ju två!

Lycka till i framtida Bergsmanna golfar! Du är en klippa! Bergsmanna golfen behöver fler som du.

Hur gick det?

Den allmänna klassens startlista kunde i år visa upp en nyhet: tre veteraner nära 80-strecket spelade från röd tee, efter ett påbud från SGF. Från 75 års mogen ålder tillåter internationella (EGU) golfregler korta men raka utslag från röd tee. Den befarade utskåpningen uteblev, då de första rödhittarna blygsamt placerade sig kring mitten i resultatlistan. Skrällen kan komma redan nästa år, då den utvalda banan, Lindö GK, ligger inom bekvämt räckhåll för idogt övningsspel för stockholmare o. dyl.!

Övrraskningarna i allm. klassen fortsatte. En bård veteran, med utslag från gult, satte ungdomarna på plats. Göran Gemmel (72 slag) hade bästa tänkbara understöd i hustrun Wanja (74) som hack i häl tog en glänsande bronspeng. Därmed var lagtävlingen avgjord utan komplicerade uträkningar. Slakten Gemmel hade därmed också fastställt sin status hemma i Torshälla. Vissa rykten gör gällande att det kan bli aktuellt med en staty på lämplig plats. Med åtskilliga vins-

ter i Bergsmannagolfen genom åren finns en gedigen bakgrund som stärker idén.

I den allmänna klassen lämnades litet utrymme efter den gemmelska dominansen. En av de sedvanliga Giganterna, Peter Svängård (73), kunde intränga sig som runner up, medan flera elit- och gigantspelare ordnade sig i kön bakom Peter S. Fredrik Haglöf (77) och Eivor Lyckström (77), följd av fyra 79or: Martin Mueller, golfråd, Björn Lyckström, Görel Bråkenhjelm samt årets golfprofil Maria Mueller. Den uppmärksamme Bergsmannen noterar att lagtävlingen utvecklets till en familjeutflykt där Gemmels, Lyckströms och Muellers i en trivsam anda kunde fördela tillgängliga priser efter behov i respektive bohag. I allmänna klassen måste omnämnas en återkommande vinnare, "Den Långe" kallad i Bergspressen, med anspelning på en annan målsyttande svensk internationell idrottsstjärna. Intervjuvillige giganten Viktor Hellberg (80): "Mitt spel är beroende av mycket regn. Jag

spelar mycket bra i regn, och då är dom andra dåliga. Årets resultat var ett nettodip, men jag kommer att borthålla mig från fiollådan." Viktor har spelat golf i 14 år, har tre brodyrer på byxorna och kommer kanske tillbaka på vinnarspåret. Glöm inte fiollektionerna, Viktor!

Damerna gjorde upp i klasserna ganska unga- och oldgirls. Den yngre delen mönstrade tre deltagare, varvid alla deltagare belönades med såväl medaljer som attraktiva priser. Enligt gällande regler kan damklassen komma att upphöra om antalet deltagare blir lägre än noll! Damklassens segrare blev Maria Feeling Mueller med Kristina K+B Mogard och Anne MM von Oelreich på övriga pallplatser. Bergsgolfare torde tillrådas att i händelse av anskaffande av maka, denna skall vara yngre än Old Girls. Så skulle återväxten på damsidan säkras!

Oldgirls, klassen som ofta tillhandahåller Huttaskens vinnare, är oföränderligt många och resultatlistan från tidigare år behöver endast smärre justeringar. Wanja (100), Eivor (103) och Laila (107) tog de tre platserna på podiet (pallen). Här finns den samlade kvinnliga styrkan i Bergsmannagolfen. Resterande OGDeltagare kunde med bravur gemensamt samla in 841 slag medan motsvarande VET-grupp behövde 1453 slag för att avsluta de 18 hålen!

Kristina Mogard hade missat sin

formtopp inför årets tävling men kunde med styrka och precision visa vem som slår längst i Long Driving. Fredrik Bubba Haglöf med sin gymbyggda styrka slog som väntat längst längs mitten av fairway. Peter Svängård, en vanlig vinnare i long driving sammanhang, missade den tydliga märkningen av spelfältet och lade sin boll styrbord om styrbord i besvärlig naturruff. "Det var inte meningen," sa den annars säkre vinnaren i Mästarnas Mästare klassen, manliga seniorer.

29-handicappare är med sin långa träning oslagbart precisionssäkra. Närmast pinnen låg, när dimmorna väl hade skingrats, för damerna Maya Kjellberg (29,0) och för MM-klassen Jonas Swartling (29,7). "Golf är ett precisionsspel" sa de båda lyckliga vinnarna.

Old Boys gruppen minskar och var i år lika stor som damklassen. Tidigare vinnare har skaffat sig nya fånglande intressen. Efter den mer än tillräckigt blöta tävlingen 2008 har säkre golfaren Ulf Öhnfeldt (f. golfråd) funnit sin prioriterade tillvaro kring de djupa vattnen med flugspökrok och mask. Rykten talar om stor fiskelycka särskilt i små tjärnar med stor inplantering. Björn K+B Mogard (99) kunde lätt knipa den fina OB-medaljen före båda Orresta Drängarna (101) resp (109), som dock intog en fin 5.e i lagtävlingen. Storslaget!

Kampen om den storslagna Fiol-

lådan engagerade Per Wyholt starkt och veteranklassen kunde därigenom fokusera på en tävling utan en av de tidigare vinnarna. Men där fanns ju Göran Gemmel (84) med ett gott avstånd till den lycklige 2an (runner up) Björn Lyckström (95) och 3an Peter van Drumpt (95), Jumpingbrook GC in the US. Kopplade på gjorde en lång rad med tidigare vinnare, Hans Gillberg, Anders Tollsten, Lars Sima och Magnus Waller med tillsammans en score på 411 bra slag. Hyggligt men inte bäst!

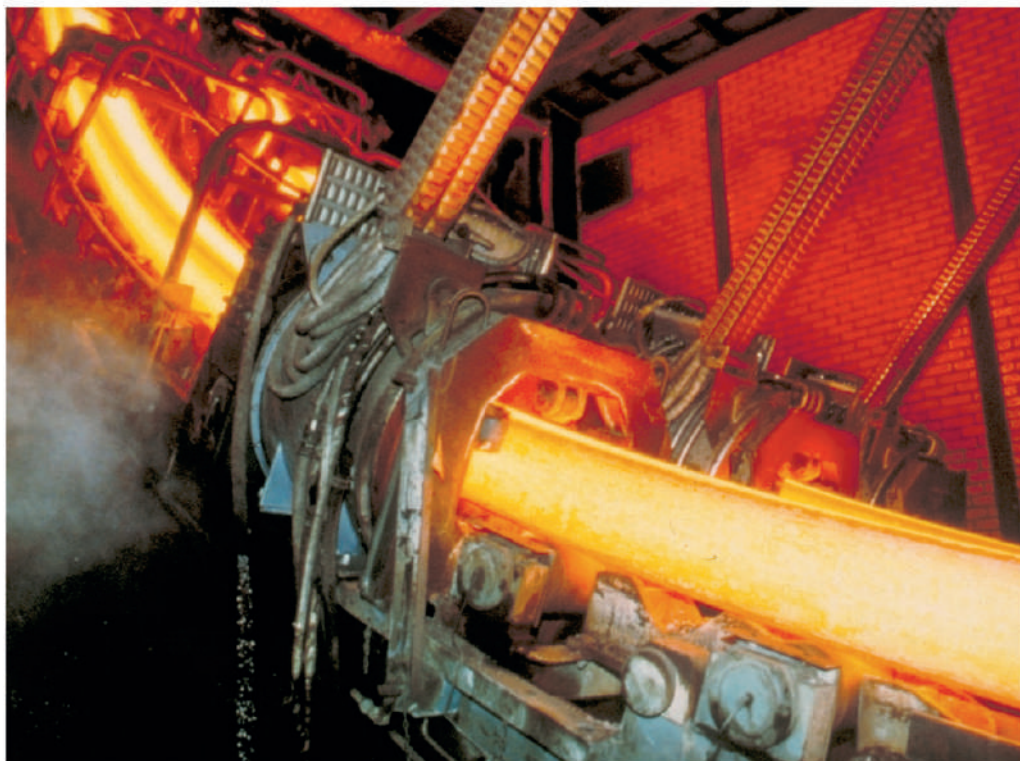
Bergsmannagolfen 2012 avslutades med den traditionella middagen i hotellets rymliga lokaler. Stor aktivitet på konferenssidan gav bergsmännen storpublik, som överraskades av och uppskattade det härliga sångfyverkeriet. Den invanda intimiteten och den böljande dansen saknades i någon mån.

Så var Bergsmannagolfens sejour i Nynäshamn Körunda över och Golfrådet Martin kunde kalla Sveriges Bergsmän till Bergsmannagolfen 2013 den 7 september på Lindö Golfklubb i Vallentuna.

Tack snälla Golfråden för ännu en
härlig Bergsmannagolf!
Sten Köhler
Tänk på att:

*Golfare går till arbetet
För att koppla av*

Från gruva till valsverk. Effektiva produktionslösningar för metall- och gruvindustrin.

ABB har ett brett produktprogram och ett omfattande servicekoncept för metall- och gruvindustrin genom hela värdekedjan – från mineraler till metall. Vi gör det möjligt att öka både produktivitet och energieffektivitet inom alla delar av förädlingsprocessen. Upptäck våra unika lösningar för exempelvis gruvspel, drivsystem, valsverksautomation och metallurgi. Allt byggt på världsledande och nyskapande teknik som stärker konkurrenskraften, sänker driftkostnaderna och minskar miljöbelastningen.

Läs mer på www.abb.se/metallurgi

Power and productivity
for a better world™

ABB

Nya Medlemmar 2012

Ordinarie

Alexander Löf	K10
Engström Claes-Henrik	K67
Erik Larsson	K88
Larsson Erik	K88
Gauffin Alicia	K09
Hutchinson Bevis	
Manchester 1985	
Jonsson Nils-Göran	U79
Lamberg Pertti	L12
Larsson Jonas	K12
Olivier Rod	Ö96
(EPLF Lausanne)	
Pettersson Rachel	K98
Du Rietz Richard	K69
Sundvall Richard	SU10
Söderberg Staffan	UU76
Tamminen Jaska	
Utterström Pernilla	K93
Utterström Thomas	K93

Teknologer

Algotsson Anders	LTU
Andersson Edwin	KTH
Andersson Axel	KTH
Andersson Sebastian	LTU
Billgren Jenny	KTH
Edenström Linus	KTH

Edvartsen Mattias	KTH
Fahlgren Jessica	LTU
Franzén Filip	LTU
Gidlund Åsa	KTH
Gimmerborn Andreas	KTH
Granskär Joakim	LTU
Gunnvard Per	LTU
Hellström Daniel	KTH
Högbom Viktor	LTU
Höglund Johan	KTH
Jansson Ludvig	KTH
Sohlman Jens	LTU
Jergling Daniel	LTU
Lyttbacka Johan	LTU
Kautsky Siri	KTH
Larsson Jesper	KTH
Lee Tejun	KTH
Lefvert Adrian	KTH
Liljefors Viggo	LTU
Lindfors Elin	KTH
Lisa Andersson	LTU
Lundgren Axel	KTH
Lundstjälk Alexander	KTH
Magnusson Josephine	KTH
Malmgren Anna	KTH
Nilsson Albin	LTU
Pettersson Johannes	LTU
Renström Gunnar	KTH

Romson Thomas	KTH	Tengstrand André	KTH
Sandell Mikael	KTH	Tholf Tobias	KTH
Sandström Ida	LTU	Thysell André	LTU
Sohlman Jens	LTU	Tibblin Fritjof	KTH
Steinkeller Philip	KTH	Wendel Erik	KTH
Stenarson Fredrik	KTH	Vickerfält Amanda	KTH
Stålnacke Emil	KTH	Wretma Arvid	KTH
Svedmyr Niclas	KTH		
Söderström Daniel	KTH		

SBF:s Kretsfr̄troendem̄n

Enligt stadgarna i Svenska Bergsmannaf̄oreningen skall en Kretsfr̄troendem̄n verka f̄r f̄oreningens syfte inom sitt geografiska omr̄de.

Ordinarie

Ers̄ttare

Stockholmskretsen

Rutger Gyllenram K83

Joel Gustavsson K01

̄ostsvenska kretsen

Arne Sundstr̄m K70

Bo Sundelin K87

Sydv̄stskretsen

Leif L̄strade K71

Erica Granberg K83

V̄rmlandsskretsen

Debbie J̄rgensen Ågren ̄84

Bertil Ring K64

Bergslagskretsen

Anders Wallquist K63

Lars Jerrḡrd K66

Polarkretsen

Agne Rustan K65

Christer Nordstr̄m K67

E-post – F̄r snabbare information

F̄r att h̄lla nere v̄ra portokostnader ser vi ḡrna att du som inte f̄r utskick via e-post anm̄ler det p̄ hemsidan. Gl̄m inte att ̄ven ange namn, om namnet inte framḡr av e-postadressen.

Styrelsen för SBF 2013

Ordförande
Gustaf Bråkenhielm

Vice ordförande
Ulrika Tilliander

Sekreterare
Patrik Lindelöv

2:e vice Ordförande
Pär Jönsson, KTH

2:e vice Ordförande
Bertil Pålsson, LTU

2:e vice Ordförande
Göran Engberg, HDA

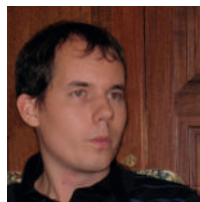
Skattmästare
Lars Hyllengren

Redaktör
Birgitta Lindblad

Övrig ledamot
Martin Krauss

Övrig ledamot
Pontus Rydgren

Övrig ledamot
Per-Ola Sahlén

Övrig ledamot
Gunnar Ljunggren

Nils Gabriel Sefström

(1787–1845)

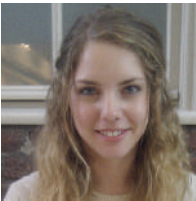
KTH-representant
Fredrik Stenarson

LTU-representant
Christoffer Schmidt

Klubbmästare
Franz Grimell

Bitr klubbmästare
Susanne Lewin

Som student i Uppsala 1807 läste han medicin, troligtvis i avsaknad av tekniska ämnen, som saknades vid svenska universitet på den tiden.

Studierna finansierade han genom samtidig informatorsverksamhet i Stockholm. Karriären blev lysande; med dr i Uppsala 1813, professor vid Falu Bergsskola 1820-38, ledamot av Kongl. Vetenskapsakademien (KVA), dess preses 1840-41. Största delen av sitt yrkesverksamma liv kom han att ägna bergshanteringen. Han blev professor och föreståndare för Falu Bergsskola 1820-38. Under ett kvartssekel var han redaktör för Jernkontorets Annaler. Han var en mångsidig man och det är till hans minne som guldmedaljen delas ut. Se sid 6.

2013 års resa går söderut

Vår förre ordförande Eric Forssberg har i uppdrag att planera 2013 års resa som skall gå till Skåne 21-23 maj. Preliminärt skall vi besöka Höganäs AB för att studera pulvertillverkning, Calderys Norden AB som tillverkar eldfasta tegel samt Befesa Scandust AB för att se hur man återvinner restprodukter som innehåller bl a krom och nickel.

Under studiebesöken får vi stifta bekantskap med processer som utvecklats under 1900-talet i Sverige – Höganäsmetoden för järnsvamptillverkning och Plasmasmeltmetoden som används för reduktion av oxidiska restprodukter.